

**Зеленський М. С. здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії*
Державний біотехнологічний університет, Україна**

Оцінка тіньової економіки в умовах глобалізації

Тіньова економіка невід'ємна частина економіки загалом незалежно від рівня розвитку тієї чи іншої країни. Якщо для країн з розвинутою ринковою економікою це негативний фактор, який впливає на розвиток країни в цілому, то для країн що розвиваються тіньова економіка служить «поясом безпеки» для забезпечення зайнятості і доходу для бідних людей. Коли рівень інтегрування тіньової економіки стають дуже помітними, її слід вивчати та враховувати під час управління економікою.

Для обрання ж конкретного методу (підходу, засобу, інструменту) вимірювання масштабів тіньової економічної діяльності необхідно проаналізувати інформацію, отриману через статистичну звітність або через спеціально організовані дослідження тіньової економіки [1]. Складність оцінки тіньової економіки пов'язана з очевидним недоліком інформації, а також із розбіжностями у розумінні суті та поняття тіньової економіки. Також слід дослідити, що зумовлює становлення та розвиток тіньової економіки. Можна виділити такі причини:

Перша і головна причина - податкове навантаження. За даними різних опитувань, підвищення податкових ставок або запровадження нових податкових ставок за інших рівних умов призводить до того, що підприємства намагаються уникати додаткових податкових зобов'язань та йдуть у тінь.

Ще одним фактором, що сприяє зростанню тіньової економіки, є посилення державного контролю в поєднанні із посиленням законів та обмежень у цій галузі суспільного життя. Зростання нагляду призвело до збільшення витрат на бізнес-транзакцій для бізнесу, що призвело до більше зусиль для переміщення бізнесу в тіньовий сектор.

Ще одним фактором є неадекватне зростання державного регулювання на ринку праці, що відображається на скороченні офіційного робочого дня, що, в свою чергу, створює додатковий поштовх для зростання прихованих обсягів.

Відповідно до факторів, що зумовлюють виникнення тіньової економіки з'являються наслідки, які має тіньова економіка в тій чи іншій країні. Вони такі:

1. Порушення існуючої рівності. Справа в тому, що тіньова економіка призводить до соціальної нерівності. Це проявляється у тому, що тіньовий сектор, крім формального контролю, не відповідає законодавству про працю, податковому законодавству та контролю якості і суміжним правовим нормам тощо. Все це призводить до того, що працівник не користується пільгами, передбаченими законодавством. До державного бюджету не надходять доходи, які б давали змогу державі здійснювати ефективну соціально-економічну політику та забезпечувати належну якість та якісні державні послуги. Внаслідок цього зростає соціальна поляризація, що призводить до невдоволення

* Науковий керівник – Л. В. Шелудько, канд. екон. наук, доцент.

громадськості та втрати довіри до державних інститутів.

2. Порушення досконалої системи ринкової конкуренції, коли підприємство, що працює в оподатковуваній економіці, не може ефективно конкурувати з підприємством у тіньовому секторі, оскільки останнє, не сплачуючи податків і зборів, користується абсолютною конкурентною перевагою, тим самим усуваючи правопорядкове підприємство і знищує існуючі конкуруючі зв'язки.

3. Масштабна тіньова економіка також спотворює національну статистику країни, що дає неправильні сигнали про статус офіційних та неофіційних органів. Все це свідчить про те, що тіньова економіка в цілому має негативний вплив на національну економіку, оскільки порушує нормальну рівновагу, яка повинна відрізнятися в умовах ринкової економіки між суб'єктами господарювання.

Універсальних точних методів оцінки тіньової економіки поки що не відомо. Використання того чи іншого методу залежить від цілей дослідження і розв'язуваних завдань. При її вивченні дослідники мають переважно одну з таких цілей: фундаментальний теоретичний аналіз, статистична оцінка, оптимізація соціально-економічної політики, удосконалення правоохоронної діяльності, забезпечення екологічної безпеки. Залежно від вирішуваної проблеми змінюється ставлення до тіньової економіки, змінюються підходи та методи її оцінки. До вивчення тіньової економіки застосовуються економічний, соціологічний, кібернетичний та правовий підходи, які суттєво різняться у методологічному відношенні.

Список використаних джерел:

1. Ангелко І.В. Методичні основи оцінки обсягів тіньового сектору економіки. / І.В. Ангелко // Вісник СумДУ. Серія "Економіка". - 2011. - № 1. - С.180-189.

**Кабанячий В.В., д-р техн. наук, професор
Легеза М.А., здобувач вищої освіти ступеня бакалавр
Національний технічний університет України
"Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"**

Роль авіації у сучасному розвитку економіки України

Галузі економіки у своєму комплексі формують валовий внутрішній продукт України і складаються із промисловості, будівництва, сільського господарства, торгівлі та сфери управління. В свою чергу, до промисловості відноситься виробництва ресурсів, напівфабрикатів та готової продукції. Кожна галузі промисловості відрізняється технологічними процесами, видами ресурсів, що використовуються у таких процесах, а також фаховими навичками залученого персоналу.

Відповідно до класифікації Державної служби статистики України галузь промисловості поділяється на такі підгалузі [1]: